

Anmeldelse af arbejdsulykker i landbruget

Oplæg til SLF, Landbonord, VKST, Bornholm landbrug, SAGRO, LHN, LU, landbosyd og Velas

SEGES

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

Dagsorden

- Lovgivning vedr. arbejdsskader
- Definition af en arbejdsskade
- Hvornår er der tale om en arbejdsskade i landbruget?
- Anmeldelse af arbejdsskade
- Manglende anmeldelse af arbejdsskade
- Demo af anmeldelse via EASY
- Placering af ansvar

Lovgivning vedr. arbejdsulykker

- Arbejdsskadesikringsloven (ASL)
- Bekendtgørelse om anmeldelse af ulykker efter ASL
- Erstatningsansvarsloven (EAL)
- Arbejdsmiljøloven (AML)

Definition

- Hvad er en arbejdsskade?
 - ASL § 5: Ved **arbejdsskade** i denne lov forstås ulykke, jf. § 6, og erhvervssygdom, jf. § 7, der er en følge af arbejdet eller de forhold, det er foregået under, jf. dog § 10 a.
 - ASL § 6: Ved en **ulykke** forstås efter denne lov en personskade forårsaget af en hændelse eller en påvirkning, der sker pludseligt eller inden for 5 dage.
 - NYT: Stk. 2. Personskaden, jf. stk. 1, kan være fysisk eller psykisk og kan være varig eller forbigående. Det er ikke et krav, at personskaden medfører behov for behandling, eller at personskaden er blevet behandlet
- En arbejdsulykke = en pludselig opstået personskade eller påvirkning, der sker pludseligt eller inden for 5 dage, OG som er en følge af arbejdsforhold

Definition

- Hvad er en erhvervssygdom?
 - ASL § 7: Ved **erhvervssygdomme** forstås efter denne lov:
 - 1) Sygdomme, som efter medicinsk dokumentation er forårsaget af særlige påvirkninger, som **bestemte persongrupper** gennem deres arbejde eller de forhold, det foregår under, er udsat for i højere grad end personer uden sådant arbejde. (...) Beskæftigelsesministeren fastsætter efter indstilling fra Erhvervssygdomsudvalget, jf. § 9, i en fortegnelse, hvilke sygdomme der anses for at være af denne karakter.
 - 2) Andre sygdomme, herunder sygdomme hos et levendefødt barn pådraget inden fødslen, hvis det godtgøres, enten at sygdommen efter den nyeste medicinske dokumentation opfylder de krav, som er nævnt i nr. 1, 1. pkt., eller at den må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være forårsaget af **arbejdets særlige art**.
- En erhvervssygdom = en sygdom eller lidelse, der er opstået eller udviklet på grund af længere tids påvirkninger på arbejdet, samt overvejende sandsynlig sammenhæng mellem påvirkningen og sygdommen

Hvornår er det en arbejdsskade?

- Vennetjeneste/håndsrækning
 - Arbejdet udført for en anden person
 - Relation mellem de to parter skal karakteriseres som et antagelsesforhold
 - Aftale eller opfordring – ikke på tilskadekomnes eget initiativ
 - Kommet for at hjælpe – eller tilfældig forbipasserende
 - Alene udført i modtagerens interesse
 - Hjælpens nødvendighed og varighed
 - Familierelation - sædvanlig hjælp
 - Venner og naboer

Hvornår er det en arbejdsskade?

- Typiske anmeldelser af fysiske skader
 - Forvridninger i skulder, knæ og ryg
 - Knoglebrud
 - Nakkeforvridning/piskesmæld
 - Hjernerystelser
 - Mistede legemsdele

- "Skademekanismen" er ofte klar – dog ikke altid fx "fald på kontorstol"

Hvornår er det en arbejdsskade?

- Typiske anmeldelser af psykiske "skader"
 - Uspecificeret belastningsreaktion
 - Tilpasningsreaktion
 - PTSD
 - Stress, mobning og chikane
- Der skal foreligge en psykisk sygdom eller behandlingskrævende psykiske symptomer
- Nedre grænse - psykisk ubehag inden for en kortere tidsperiode er ikke en personskade
- En psykisk skade kan være forårsaget af en fysisk påvirkning (vold, trusler og ulykker) Den kan også være forårsaget af en psykisk påvirkning (uretmæssige beskyldninger, chikane eller mobning)

Hvornår er det en arbejdsskade?

- Landmand falder i stald og brækker benet? – hvad hvis han var faldet i stuehuset?
- Medarbejder kører galt på traktor og slår nakken? – hvad hvis han var kørt galt i bil?
- Medarbejder får stress af psykisk arbejdsmiljø?
- Landmandens 8-årige søn bliver påkørt af traktor og forstøver armen?
- Landmand får luftvejsproblemer grundet skimmelsvamp?
- Landmands hustru snubler på gårdspladsen?
- Medarbejder bliver mobbet af kolleger? – hvad hvis det var af landmanden?
- Landmandens nabo hjælper med at flytte en besværlig tyrekalv og brækker et ribben?

Anmeldelse af arbejdsulykker

- Arbejdsgiveren har pligt til at anmelde **arbejdsskader**, der medfører, at medarbejderen ikke kan udføre sit sædvanlige arbejde i mindst én dag ud over tilskadekomstdagen jf. AML
- Arbejdsgiveren har pligt til at anmelde **arbejdsskader**, der kan medføre ret til erstatning efter ASL
- Alle arbejdsskader skal anmeldes digitalt via det fælles digitale anmeldesystem, EASY.
- OBS: anmeldelse til forsikringselskab!

Anmeldelse af arbejdsulykker

- Anmeldelsen skal ske inden for 9 dage efter ulykken. Ved tvivl, så anmeld!
- En arbejdsskade, som ikke er blevet anmeldt som nævnt, skal anmeldes senest på 5 ugers-dagen for skadens indtræden, hvis den tilskadekomne ikke forventes at kunne genoptage sit arbejde i fuldt omfang senest på dette tidspunkt.
- Enhver dødsulykke på arbejdspladsen skal anmeldes til AES inden for 48 timer – uanset om det er en arbejdsskade eller ej
- Tilskadekomne eller efterladte kan inden for en frist på 1 år fra arbejdsulykken selv anmelde en arbejdsulykke, der ikke er blevet anmeldt af arbejdsgiveren

Manglende anmeldelse af arbejdsskade

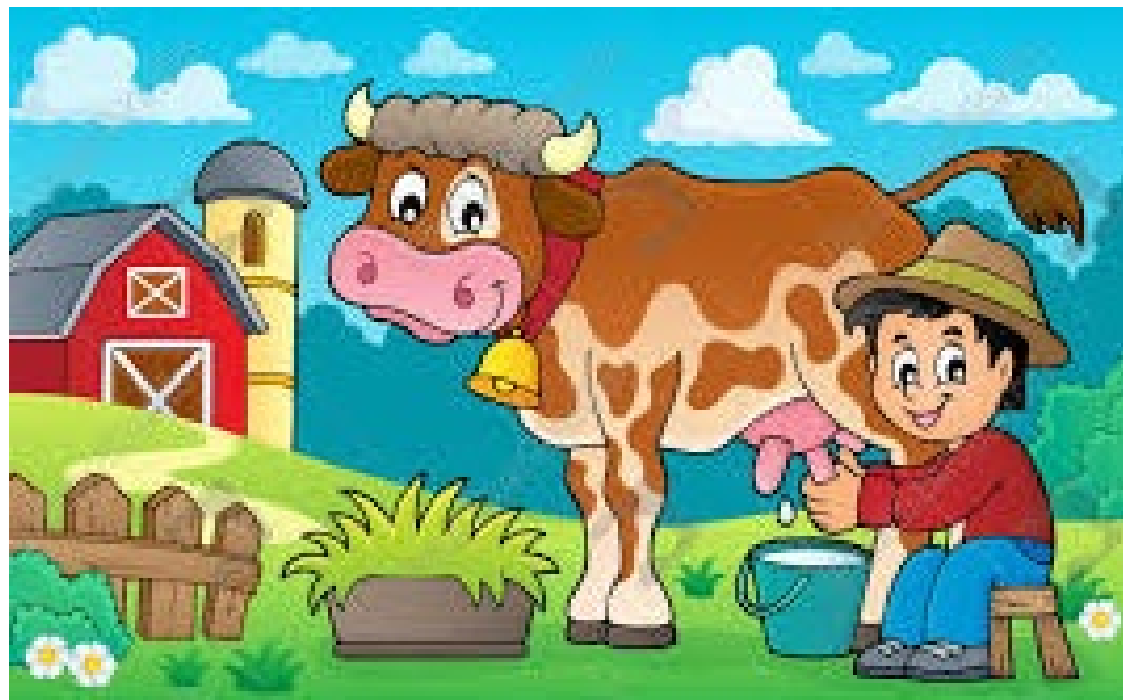
- Konsekvenser for arbejdsgiver
 - Hvis en arbejdsgiver ikke anmelder en arbejdsskade inden for fristen, eller ikke medvirker til sagsoplysningen, kan han straffes med bøde.
 - Bødestørrelsen er 5.000 kr. ved førstegangsforseelser og det dobbelte ved andengangsforseelser
 - Ved gentagelser kan bødestørrelsen forhøjes yderligere. Ved fastsættelse af bødestørrelsen, lægges der blandt andet vægt på den økonomiske gevinst, som arbejdsgiveren har haft ved overtrædelsen.
 - Landmand kan risikere selv at skulle betale den erstatning, som medarbejderen går glip af fra AES, hvis arbejdsskaden afvises på grund af for sen anmeldelse

Manglende anmeldelse af arbejdsskade

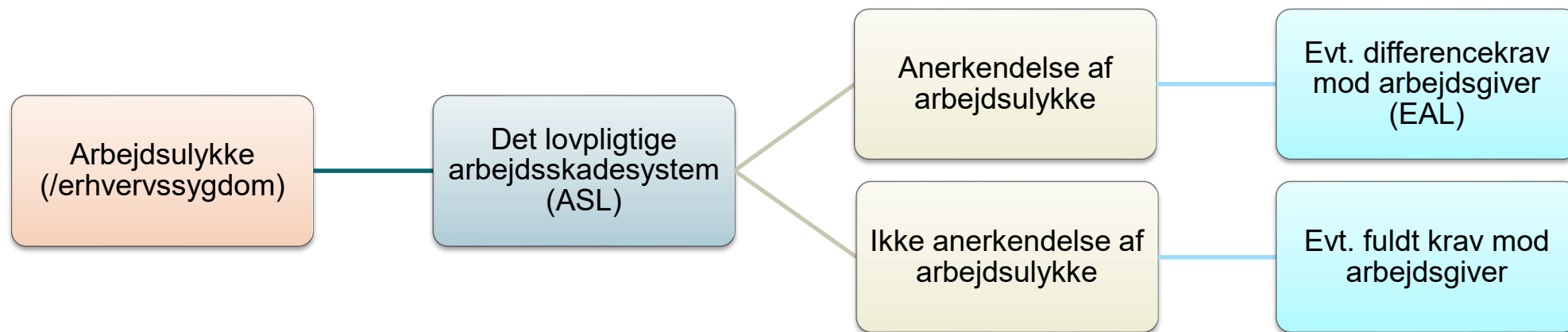
- Konsekvenser for tilskadekomne
 - De ydelser, den tilskadekomne har mulighed for at få dækket under ASL, er udgifter til behandling, genoptræning, hjælpemidler, godtgørelse for varige mén og erstatning for tab af erhvervsevne.
 - Den tilskadekomne medarbejder kan miste ret til erstatning, hvis de på længere sigt får mén af en ikke-anmeldt arbejdsskade.
 - Manglende dokumentation for en gammel skade, som aldrig er blevet anmeldt, kan stikke en kæp i hjulet på en senere kompensation for eventuelle mén - særligt ved senere jobskifte

Demo af anmeldelse via EASY

- <https://indberet.virk.dk/arbejdsmarkedets-erhvervssikring/arbejdsulykke-easy/selvbetjening-easy>

Oversigt over arbejdsskadesystemet

Hvilke erstatningsposter dækkes?

Erstatningspost	ASL	EAL
Tabt arbejdsfortjeneste	÷	+
Svie og smerte	÷	+
Varigt mén	+	+
Erhvervsevnetab	+	+
Helbredsudgifter	+	+
Andet tab	÷	+
Advokatudgifter	÷	+

Er arbejdsgiver erstatningsansvarlig?

Erstatningsbetingelser

- Ansvar
 - Har skaden ramt en anden end skadevolder?
 - Er der et ansvarsgrundlag? (culpa, objektivt ansvar, andet grundlag)
- Årsagsforbindelse
 - Foreligger der kausalitet?
 - Foreligger der adækvans?
 - Finder en objektiv ansvarsfrihedsgrund anvendelse?
- Tab
 - Er der lidt et tab?

Er arbejdsgiver erstatningsansvarlig?

- *En person er erstatningsansvarlig for skader, han forvolder ved en retsstridig handling eller undladelse, der kan tilregnes personen som forsætlig eller uagtsom*
 - Objektivt krav = har arbejdsgiver begået en fejl, som har forøget risikoen for, at skaden indtrådte?
 - Subjektivt krav = afveg arbejdsgivers handling eller undladelse fra anerkendt/sædvanligt handlemønster?
 - Generelle forskrifter?
 - Specielle forskrifter?
 - Sædvaner?
 - ”sund fornuft” – arbejdsgivers omsorgspligt

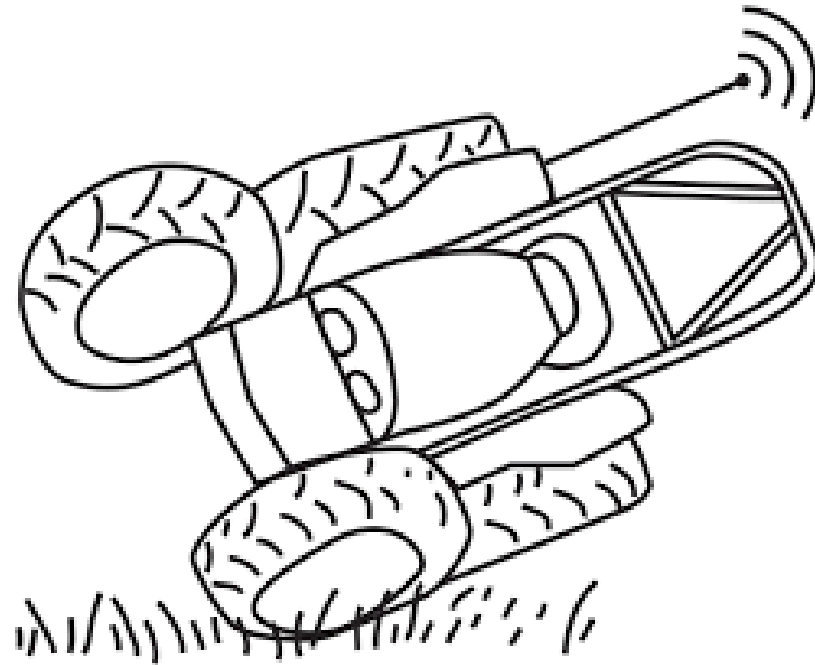
Er arbejdsgiver erstatningsansvarlig?

- Arbejdsgiver har selv handlet ansvarspådragende
- Arbejdsgiver har undladt at handle, hvilket i sig selv er ansvarspådragende
- Hvis en af medarbejderne har handlet ansvarspådragende, og arbejdsgiver hæfter for dette

Skadelidtes egen skyld

- Overtrådt sikkerhedsforskrifter
- Tilsidesat instruktion
- Erfaring/uddannelse
- Uopfordrede handlinger
- Ansættelsesretlig status

MEN der skal meget til..

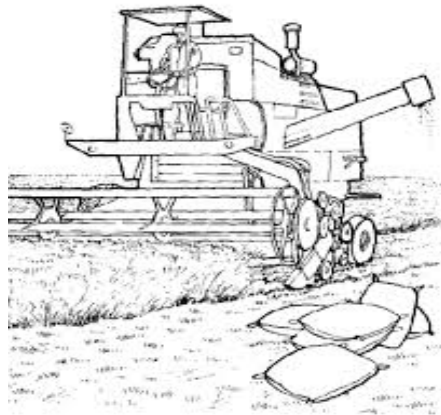
Ansvarsvurdering – arbejdsstedets indretning

- **Instruktions- og tilsynspligt**
 - Hvem skal instruere og føre tilsyn
 - Kvalitetssikring og formkrav
 - Særlige arbejdsforhold (alene/farlighed)
 - Uopfordrede handlinger
- **Planlægning og tilrettelæggelse**
 - Opgavens risikomomenter
 - Medarbejder med rette uddannelse og erfaring
 - Rette og forsvarlige redskaber
 - Rette rækkefølge og fremgangsmåde

Ansvarsvurdering – arbejdsstedets indretning

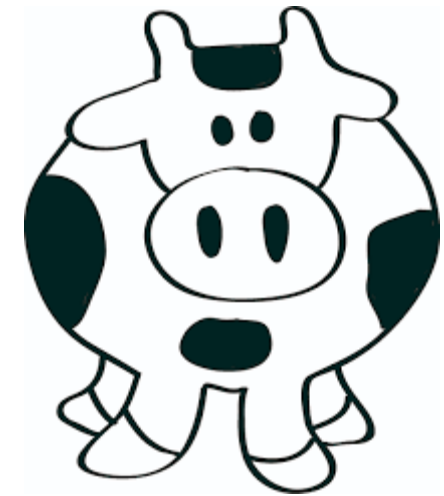
- **Maskiner og tekniske hjælpemidler**

- Oprindelig ”mangel/fejl”
- Manglende vedligeholdelse
- Efterfølgende ændringer
- Uforsvarlighed?

- **Typiske skader**

- Snubleskader
- Mast ved håndtering af kvæg og svin
- Klemt/fastspændt af maskiner
- Fald

Ansvarsvurdering

- **Væsentligste momenter**

- Tidligere sket skade?
- Farlig arbejdsproces?

- **Øvrige betydende momenter**

- Skadelidtes alder/erfaring
- Skadelidtes uddannelsesniveau
- Komplexiteten af arbejdsproces
- Sædvanligheden af arbejdsproces
- Forventeligheden af problemstillingen i arbejdsproces